

Årsrapport 2009

Post-og teletilsynet

STRATEGISK HOVEDMÅL 1	4
- OVERSIKTLIG, FULLSTENDIG OG OPPDATERT REGELVERK	4
- LA BRANSJENORMER ELLER MARKEDSKREFTENE VIRKE	5
- FØRE KONTROLL MED LOVER, FORSKRIFTER OG KONSESJONSVILKÅR	5
- RASK OG EFFEKTIV SAKSBEHANDLING	5
- EVALUERING AV SENTRALE VEDTAK OG UTFØRT TILSYNS- OG KONTROLLARBEID	5
- MARKEDSKONTROLL AV RADIO- OG TERMINALUTSTYR	5
STRATEGISKE HOVEDMÅL 2	6
- KOMMUNIKASJON MED ALLE PARTER I MARKEDET	6
- AKTIVT UT MED INFORMASJON OG FAGLIGE PREMISSE	6
- SAMARBEIDE OG VÆRE RÅDGIVER	6
- UTARBEIDE STATISTIKK	6
- BIDRA OG FREMME NORSKE INTERESSER INTERNASJONALT	7
- EVALUERE EFFEKTENE AV INTERNASJONAL DELTAKELSE	7
- SIKRE ET BREDT KOMPETANSETILFANG, ØKET KVALITET PÅ AVGJØRELSENE.....	7
- BENCHMARKING	7
STRATEGISK HOVEDMÅL 3	7
- FREKVENSFORVALTING.....	7
- NUMMERFORVALTING.....	9
- DOMENENAVN OG ELEKTRONISKE SERTIFIKATER/SIGNATURER	9
- DELTA I OG HA ANSVAR FOR STANDARDISERINGSARBEID	9
STRATEGISK HOVEDMÅL 4	10
- KARTLEGGE RISIKOFAKTORER OG KONSEKVENSER AV MANGLENDE TILTAK	10
- SØRGE FOR SIKKERHET OG BEREDSKAP FOR SAMFUNNSKRITISKE TELETJENESTER.....	11
- SYNLIGGJØRE RESULTATER.....	11
STRATEGISK HOVEDMÅL 5	12
- INNGÅ AVTALER OM ELEKTRONISK DOKUMENTUTVEKSLING	12
- INNFØRE NETTBASERTE SKJEMA FOR DATAINNHEMTING	12
- AUKE BRUKEN AV ELEKTRONISKE MØTEARENAER.....	12
STRATEGISK HOVEDMÅL 6	13
- HOLDE OVERSIKT OVER REKRUTTERING FORDELT PÅ ULIKE FAKTORER.....	13
STRATEGISK HOVEDMÅL 7	13
- GJENNOMFØRE RISIKOANALYSE.....	13
ANNEN RAPPORTERING	14

Post- og teletilsynets (PTs) årsrapport for 2009 er skrevet med utgangspunkt i tildelingsbrevet av 12. januar 2010 fra Samferdselsdepartementet (SD).

”PT skal bidra til å sikre gode, rimelige og framtidsrettete elektroniske kommunikasjonstjenester. PT skal også bidra til å sikre et landsdekkende formidlingstilbud av postsendinger til rimelig pris og til god kvalitet.

PT skal sørge for effektiv bruk av ressursene i samfunnet ved å legge til rette for bærekraftig konkurranse og stimulere til næringsutvikling og innovasjon på områdene post (utenfor enerettsområdet) og telekommunikasjon.”

(Fra tildelingsbrevet, bokmål versjon)

I denne årsrapporten rapporterer vi etter oppdraget som er gitt i tildelingsbrevet. Dette vil si at årsrapporten ikke følger den samme malen som tertialrapportene.

Tildelingsbrevet angir hva som skal beskrives i tertialrapportene, og hva som skal beskrives i årsrapporten. De målene og delmålene som er rapportert i tertialrapportene, er markert i årsrapporten.

Innholdsfortegnelse og inndeling i årsrapporten er lik som i tertialrapportene, for på den måten å vise tydelig hva som er beskrevet hvor.

PT har i tillegg omtalt et knippe utvalgte saker fra arbeidet i 2009.

Lillesand, 8. mars 2010

Willy Jensen
direktør

Strategisk hovedmål 1

PT skal gjennomføre nødvendig og formålstjenlig regulering og sørge for at aktørene oppfyller gjeldende regelverk på post- og teleområdet.

- oversiktlig, fullstendig og oppdatert regelverk

Delmål 1.1: *Post- og teletilsynet skal bidra til at regelverket er nyttig ut fra formålet, at det er oversiktlig, fullstendig og oppdatert, og i saksbehandlingen skal tilsynet kontinuerlig vurdere hvordan formålet med regelverket best kan oppnås.*

Nye forskrifter

1) Forskrift om generelle tillatelser til bruk av frekvenser

I den nye forskriften har PT implementert både bestemmelser som er vedtatt i EU og som vi gjennom EØS-avtalen er pålagt å gjennomføre i norsk rett, samt implementert harmoniserende regelverk fra CEPT. Forskriften trådte i kraft 1. juli 2009.

Forskriften omfatter et stort spenn av frekvensområder og utstyr. Forskriften gjør at utstyr enkelt kan omsettes i det norske markedet, og det gjør at brukere får tilgang til frekvenser uten å måtte søke om individuelle tillatelser. Frekvensbruk etter forskriften er ikke beskyttet mot forstyrrelser fra annen lovlig bruk av frekvenser. Frekvensbruken skal også innrettes slik at kvaliteten på tjenester som skjer i medhold av individuelle frekvenstillatelser ikke blir redusert.

2) Forskrift om radioamatørlisens

PT gjennomførte i 2009 revisjon av radioamatørforskriften. Den nye forskriften trådte i kraft 5. november 2009. Forskriften fastsetter kvalifikasjonskrav for å få radioamatørlisens, gir innehaver av radioamatørlisens tillatelse til å bruke bestemte frekvensbånd og tillatelse til å bruke radioutstyr som ikke omfattes av lov om elektronisk kommunikasjon § 8-1, første ledd. Forskriften gir blant annet tillatelse til frekvensbånd som er allokert til radioamatørtjenesten gjennom ITUs radioreglement. Radioamatørene har med den nye forskriften fått tildelt noen nye frekvensbånd sammenlignet med forrige forskrift.

Forskrifter som er sendt på høring og forventes fastsatt i 2010

1) Forskrift om tillatelse for radioutstyr i norskregistrert luftfartøy

Ny forskrift om tillatelse for radioutstyr i norskregistrert luftfartøy som blant annet er oppdatert med ny lovtilhenviing. Referanser til regelverk fra Joint Aviation Authorities (JAA) er erstattet med referanser til regelverk fra European Aviation Safety Agency (EASA).

2) Forskrift om godkjenning av maritimt utstyr

Forskrift 15. juni 1999 om EØS-godkjenning av maritimt radioutstyr er oppdatert fordi skipsutstyrsdirektivet (96/98/EØF), som inneholder krav til radioutstyr for bruk i fartøy som er omfattet av SOLAS-konvensjonen, er oppdatert i EU.

3) Forskrift 20. juni 2000 om EØS-krav til radio- og teleterminalutstyr

Hjemmel for overtredelsesbot som sanksjonsmiddel er innarbeidet i alle forskriftene.

- la bransjenormer eller markedskreftene virke

Delmål 1.2: Post- og teletilsynet skal la bransjenormer (selvregulering av aktørene) eller markedskreftene virke der dette må forventes å gi like gode eller bedre resultater enn regulatoriske virkemidler.

Dette er omtalt i tertialrapportene.

- føre kontroll med lover, forskrifter og konsesjonsvilkår

Delmål 1.3: Post- og teletilsynet skal føre kontroll med at lover, forskrifter og konsesjonsvilkår blir etterlevd, inkludert framføringstid for leveringspliktige posttjenester.

Dette er omtalt i tertialrapportene.

- rask og effektiv saksbehandling

Delmål 1.4: Post- og teletilsynet skal legge vekt på rask og effektiv saksbehandling basert på tverrfagleg samhandling, blant annet på grunnlag av veiledende normer for saksbehandlingstider i saker som gjelder forberedelse av klagesaker for departementet.

Ekspropriasjon

Samferdselsdepartementet (SD) fattet 31. mars 2009 vedtak om delegering av myndighet til PT i saker som gjelder vedtak om ekspropriasjon av eiendomsrett eller bruksrett til fast eiendom for anbringelse av elektronisk kommunikasjonsnett og utstyr for elektronisk kommunikasjon etter ekomloven § 12-3. Vedtaket gjør at PT behandler sakene i første instans, mens SD blir klageorgan. Dette anses for å være en mer hensiktsmessig ordning enn at Kongen i statsråd er klageorgan.

PT har fattet vedtak i to saker som gjelder ekspropriasjon av eiendom for plassering av basestasjonsutstyr i mobilkommunikasjonsnett. Den ene saken gjaldt Berakupen i Hardangervidda nasjonalpark. PT ga her Telenor ASA tillatelse til å ekspropriere eiendommen. Vedtaket har ikke blitt påklaget. Den andre saken gjaldt Ulvenveien 75A i Oslo. PT avslo i dette tilfellet søknaden fra NetCom om ekspropriasjon. Dette vedtaket er påklaget av NetCom og saken er nå til behandling i PT.

- evaluering av sentrale vedtak og utført tilsyns- og kontrollarbeid

Delmål 1.5: Post- og teletilsynet skal foreta en kvalitativ evaluering av sentrale vedtak og konsekvensene av disse og av utført tilsyns- og kontrollarbeid.

Dette er omtalt i tertialrapportene.

- markedskontroll av radio- og terminalutstyr

Delmål 1.6: Post- og teletilsynet skal sørge for en kvalitativt god og effektiv markedskontroll av radio- og terminalutstyr og av autorisasjonsordninger.

Dette er omtalt i tertialrapportene.

Strategisk hovedmål 2

Post- og teletilsynet skal være en offensiv, synlig og lyttende aktør og drive aktivt informasjonsarbeid i markedet.

- kommunikasjon med alle parter i markedet

***Delmål 2.1:** For å skape forståelse for tilsynets rolle og virksomhet skal Post- og teletilsynet legge vekt på kommunikasjon med alle parter i markedet. Dette er mtalt i tertialrapportene.*

- aktivt ut med informasjon og faglige premisser

***Delmål 2.2:** Post- og teletilsynet skal gå aktivt ut med informasjon og gi faglige premisser for samfunnsdebatten på sitt område, og hvert år rapportere om videreutvikling av portaler og hjemmeside.*

Etter flyttingen til Lillesand er det minst like viktig for PT å holde kontakt med tilsynsobjektene og følge utviklingen i markedene som tidligere. For å lykkes på dette området, kreves det at både ledelsen og medarbeiderne i PT deler kompetanse og er aktive på ulike arenaer. I 2009 har både kartlegging av bredbånd, debatt om ulovlig fildeling og innspill til debatten om nettnøytralitet vært viktige saker der PT har lagt premisser for og vært aktiv i den offentlige debatten.

PTs nettsteder er delt inn i to kategorier: hovedsiden www.npt.no (inkludert de egne merkenavnene www.frekvensportalen.no og www.bredbandsporten.no) og forbrukerportalene www.telepriser.no og www.nettvett.no. Nettvett har i 2009 blitt fullstendig reorganisert og det er lagt ned et stort arbeid for å møte portalens samfunnsoppdrag, gitt av SD i 2005: "være den foretrukne portalen for Internettsikkerhet". Dette er et komplisert oppdrag, særlig fordi flere andre offentlige organer er tildelt meget like oppdrag. PT har derfor valgt å rendyrke informasjonen rettet mot forbrukere, og har også tatt initiativ til et samarbeid med Universitetet i Agder. Målet er sammen å utvikle innhold til undervisning i internettsikkerhet for studenter ved lærerutdanningen.

Om lag 700 000 unike brukere har besøkt PTs nettsteder i 2009. Vi har publisert 73 egne nyheter på www.npt.no og fått over 2.000 oppslag i mediene (ikke medregnet etermedier). PT har også utviklet forbrukerportalene www.finnsenderen.no og www.nettfart.no (se egne punkt), men disse ble ikke lansert i 2009.

PT har som del av arbeidet med Nettvett analysert alle våre nettsteder i forhold til tilgjengelighet for funksjonshemmede, og de nye nettstedene er utviklet i samsvar med disse standardene. Det er ikke gjennomført egne markedsundersøkelser.

- samarbeide og være rådgiver

***Delmål 2.3:** Post- og teletilsynet skal aktivt samarbeide med andre myndigheter og være rådgiver for departementet.*

Dette er omtalt i tertialrapportene.

- utarbeide statistikk

***Delmål 2.4:** Post- og teletilsynet skal utarbeide statistikk over aktørene i post- og telemarkedet.*

Dette er omtalt i tertialrapportene.

- bidra og fremme norske interesser internasjonalt

Delmål 2.5 og 2.6: Post- og teletilsynet skal bidra til gode internasjonale relasjoner i post- og telesektoren, og nyttiggjøre seg av resultatene av dette arbeidet.

Post- og teletilsynet skal fremme norske interesser i relevante internasjonale samarbeidsorganer og holde seg oppdatert om internasjonal utvikling.

Dette er omtalt i tertialrapportene.

- evaluere effektene av internasjonal deltakelse

Delmål 2.7: Post- og teletilsynet skal evaluere effektene av internasjonal deltakelse.

Dette er omtalt i tertialrapportene.

- sikre et bredt kompetansetilfang, øket kvalitet på avgjørelsene

Delmål 2.8: Post- og teletilsynet skal trekke veksler på ulike forskningsmiljøer for å sikre at et bredt kompetansetilfang danner grunnlag for øket kvalitet på avgjørelsene.

Dette er omtalt i tertialrapportene.

- benchmarking

Delmål 2.9: Post- og teletilsynet skal foreta benchmarking i høve til søsterorganisasjonar i andre land.

Dette er omtalt i tertialrapportene.

Strategisk hovedmål 3

Post- og teletilsynet skal sørge for effektiv og framtidsrettet ressursforvaltning, ved kontinuerlig å tilpasse reguleringen i tråd med samfunnsbehov, teknologisk utvikling og markedsutvikling.

- frekvensforvaltning

Delmål 3.1: Post- og teletilsynet skal sørge for kvalitativt god og effektiv frekvensforvaltning.

Mobilkommunikasjon

Arbeidet med å legge til rette for bruk av annen teknologi enn GSM i 900 MHz-båndet har pågått i hele 2009. Størstedelen av arbeidet har vært å legge planer for hvordan aktørene i båndet kan endre plassering, slik at frekvensbåndet blir utnyttet på en best mulig måte. Selve frekvensflyttingen startet i oktober 2009 og har så langt gått etter planen. Flytteprosessen fullføres i mars 2010, og nye tillatelser skal deretter utstedes til operatørene.

PT har deltatt aktivt i utformingen av avtaler for frekvensflytting og har siden blitt holdt løpende informert om prosessen. PT har også gått gjennom de eksisterende tillatelsene og foreslått endringer i disse for departementet. Det har blitt lagt vekt på overgang til teknologinøytrale tillatelser, samt at brukere i nabobånd skal beskyttes i samme grad som ved bruk av GSM.

16. oktober fastsatte EU-kommisjonen beslutning 2009/766/EC om harmonisering av 900 og 1800 MHz-båndene. Denne beslutningen sikrer samme tekniske vilkår innenfor EØS. Norge er forpliktet til å implementere beslutningen.

PT mener at overgangen fra teknologispesifikke til teknologinøytrale tillatelser på en enda bedre måte vil sikre brukerne i hele landet gode, rimelige og framtidrettede elektroniske kommunikasjonstjenester. Spesielt vil det legge til rette for at aktørene kan bygge ut mobilt

bredbånd til en større andel av Norges befolkning, på en billigere måte enn det som er mulig i dag. 900 MHz-båndet kan potensielt gi en dekning for mobilt bredbånd som tilsvarer dekningen for GSM i dag. PT antar at operatørene raskt vil ta i bruk 900 MHz-båndet til annen teknologi i tillegg til GSM. Det er sannsynlig at operatørene vil velge UMTS i første omgang. Det er relativt god tilgang på UMTS-utstyr som støtter 900 MHz på markedet, både mobiltelefoner og USB-modem for mobilt bredbånd. Tilgangen på utstyr vil bli enda bedre så snart flere andre land tillater annen teknologi enn GSM.

Kringkasting

Tildeling av frekvenstillatelser for lokalradio

Kultur- og kirkedepartementet (KKD) vedtok 26. november 2008 at det skulle gjennomføres ny utlysning av lokalradiokonsesjoner i 20 områder, midlertidige lokalradiokonsesjoner samt utlysning av lokalradiokonsesjoner på frigjorte "NRK Alltid klassisk" frekvenser. Dette medførte at PT på mandat fra SD lyste ut tilhørende frekvenstillatelser på nytt med søknadsfrist 13. januar 2009.

KKD besluttet 11. februar 2009 at inneværende konsesjonsperiode for kringkastingskonsesjoner til lokalradio skulle forlenges fram til 31. desember 2009. Dette gjaldt for de områdene som ble omfattet av ny utlysning, og for de midlertidige konsesjonene som ble tildelt. Etter mandat fra SD forlenget PT relevante frekvenstillatelser for lokalradio fram til 31. desember 2009.

Medietilsynet (MT) kunngjorde 16. mars 2009 nye konsesjoner til lokalradio i de reutlyste områder og for tidligere "Alltid klassisk" frekvenser. I etterkant ble det oversendt 46 klager til KKD vedrørende de nye konsesjonstildelingene. 20. oktober 2009 avgjorde KKD klagesakene over Medietilsynets vedtak om tildeling av lokalradiokonsesjoner for ny konsesjonsperiode. I etterkant av klagebehandlingen i KKD fikk PT mandat fra SD om å slutføre tildelingsrunden for ny konsesjonsperiode for lokalradio i henhold til KKD's vedtak i klagesakene. PT trakk tilbake de relevante tillatelsene og utstedte nye frekvenstillatelser i berørte konsesjonsområder.

Som følge av tildeling av nye frekvenstillatelser for lokalradio har PT mottatt mange endringssøknader fordi aktører ønsker å endre tildelte lokalradionett.

Slukking av analog TV

1. desember 2009 ble de siste analoge fjernsynsendingene slukket i Norge. Før slukking i hvert fylke fikk PT tilsendt rapporter fra NRK som beskrev NTVs utbygging og dekning for basisnettet og satellittskyggenettet. PT har for hvert fylke gjort beregninger for å etterprøve rapportene fra NRK. PT konkluderte med at vilkår om dekningskrav for alle fylkene var oppfylt av NTV.

Teknisk tilsyn

1) Måling av elektromagnetisk stråling

Interessen fra media og befolkningen generelt har vært økende i 2009. Seksjon for frekvenskontroll har gjennom hele året fortsatt arbeidet med å bygge opp en god erfaringsbase for å besvare henvendelser og utføre målinger i henhold til internasjonale normer.

Den mest omfattende målekampanjen i 2009 ble gjennomført i Vardø i juni/juli. Øya har flere radarer for Forsvaret, og Forsvaret anmodet PT om å foreta målinger en rekke steder i byen og i Forsvarets lokaler. Rapporten ble offentliggjort i 3. tertial og viste at eksponeringen var svært lav i forhold til gjeldende grenseverdier i Norge.

PT kom også i medias søkelys i forbindelse med målinger av stråling i Trondheim sentrum. Det ble i NRK Puls hevdet at strålingsnivået i byen hadde økt 40 ganger siden siste måling. Dette var imidlertid en feiltolkning av måleresultater fra NRKs side og PT presiserte

forholdene i en pressemelding. Måling av stråling har også blitt gjennomført i ekspropriasjonssaker.

Henvendelser som vedrører stråling øker og PT ser behovet for mer faktainformasjon fra statlig hold.

2) Fjernstyrte målestasjoner

PT har nå operative stasjoner i Ålesund og Tromsø. I Oslo sentrum har PT inngått en samarbeidsavtale med Politiet om felles utnyttelse av en antenneinstallasjon. Denne ble så å si ferdigstilt ved utgangen av 2009. I Stavanger er en midlertidig løsning operativ i påvente av søknadsprosesser i forbindelse med en permanent etablering.

Felles for de fjernstyrte stasjonene er at brukeren kan styre antenne og frekvensområde på målestasjonene fra sin PC via en bredbåndslinje. Ved forstyrrelser i aktuelt område kan disse stasjonene bidra til å gi en indikasjon på støykilden og i visse tilfeller oppklare saker helt. Det jobbes også med programvare som vil gjøre det mulig, som et ledd i samarbeidet med Statens strålevern, å måle strålingsbelastning over tid for enkelte utvalgte områder.

- nummerforvaltning

Delmål 3.2: Post- og teletilsynet skal sørge for kvalitativt god og effektiv nummerforvaltning. Dette er omtalt i tertialrapportene.

- domenenavn og elektroniske sertifikater/signaturer

Delmål 3.3: Post- og teletilsynet skal sørge for kvalitativt god og effektiv forvaltning av domenenavn og av elektroniske sertifikater/signaturer. Dette er omtalt i tertialrapportene.

- delta i og ha ansvar for standardiseringsarbeid

Delmål 3.4: Post- og teletilsynet skal aktivt delta i og ha ansvar for standardiseringsarbeid på områdene for post og telekommunikasjon. Dette er omtalt i tertialrapportene.

Strategisk hovedmål 4

Post- og teletilsynet skal legge til rette for robuste teletjenester, slik at samfunnet kan fungere best mulig i alle situasjoner.

- kartlegge risikofaktorer og konsekvenser av manglende tiltak

Delmål 4.1: Post- og teletilsynet skal kartlegge risikofaktorer og mulige konsekvenser av manglende tiltak.

PT har i 2009 fokusert sin informasjonsinnhenting knyttet til ekomnett og -tjenester mot klynger av viktige ekomnett. Dette innebærer at det er identifisert geografiske områder hvor flere enn en tilbyder har lokalisert sine viktigste ekomnett. Informasjonsinnhenting har også i 2009 fokusert på tilkoblingspunktene mot utlandet. Informasjonsinnhenting har blitt fulgt opp med stedlige besøk på 6 anlegg.

Analysen av årets informasjonsinnhenting har ikke avdekket ytterligere sårbarheter i ekomnett og -tjenester. PT har imidlertid funnet det riktig å informere aktuelle fylkesmenn om ekomklyngene slik at dette kan hensyntas i fylkesmennenes beredskapsplanlegging. Informasjonsinnhenting har videre lagt grunnlaget for ytterligere analyser av de identifiserte klynger av ekomnett.

PT har i 2009 sammen med NVE og Statens Vegvesen fortsatt samarbeidet om regionale øvelser. I 2009 har det blitt gjennomført en pilotøvelse og en ordinær regional øvelse. Pilotøvelsen ble gjennomført i Aust-Agder og den ordinære øvelsen ble gjennomført i Telemark. PT sin erfaring fra disse øvelsene er gode da de bevisstgjør kommunale og fylkeskommunale etater om deres avhengighet av ekom. Øvelsene gir også tilbydere med egen infrastruktur mulighet til å øve på sin beredskapshåndtering i det aktuelle området. Det er PT sin erfaring at også tilbydere får godt utbytte av disse øvelsene. PT vil fortsette samarbeidet med NVE og Statens vegvesen også i 2010, og det er planlagt tre øvelser i 2010. Øvelsene har ikke avdekket nye sårbarheter i de øvede ekomnett.

PT mottar fortløpende varsler fra tilbydere med egne ekomnett om utfall av deres ekomnett. I 2009 har PT mottatt 12 slike varsler, hvorav årsaken var brudd på fiberkabler i 9 tilfeller. I fire av disse tilfellene var fiberbruddene forårsaket av menneskelig aktivitet. PT har fulgt opp disse varslene, og det er vår oppfatning at tilbydere har håndtert utfallene adekvat gjennom hurtig feilretting eller iverksettelse av avhjelpende tiltak. Det er videre vår oppfatning at disse bruddene ikke har avdekket grunnleggende sårbarheter i landets ekomnett.

PT har i 2009 hatt et særlig fokus på tilbydernes pandemiberedskap. Dette har skjedd gjennom fortløpende innhenting av informasjon om deres beredskapsplaner i de mest aktuelle periodene. Dette har ikke avdekket særlige sårbarheter i ekomsektoren.

Nettnøytralitet

Målet med nettnøytraliteten er å sikre at Internett utgjør en åpen og ikke-diskriminerende plattform for alle former for kommunikasjon og innholdsdistribusjon. PT publiserte i februar norske retningslinjer for nettnøytralitet. Retningslinjene er utarbeidet av en arbeidsgruppe ledet av PT med deltakere fra internettilbydere, innholdsleverandører, bransjeorganisasjoner og forbrukermyndigheter.

De fleste større aktører (totalt 14) har i løpet av 2009 sluttet seg til retningslinjene. PT har gjennom hele året vært aktive på konferanser, i media og i møter hos tilbydere for å forankre og gjøre retningslinjene kjent. Etter at retningslinjene ble vedtatt har ikke PT registrert hendelser som indikerer brudd på retningslinjene blant de norske tilbydere. Retningslinjene for nettnøytralitet har også vakt interesse internasjonalt og PT har som følge av arbeidet blitt utpekt til å lede en arbeidsgruppe i ERG om nettnøytralitet i 2010.

- sørge for sikkerhet og beredskap for samfunnskritiske teletjenester

Delmål 4.2: Post- og teletilsynet skal ved tilskudd og assistanse til sentrale tilbydere sørge for at det blir satt i verk tiltak for best mulig å ta vare på sikkerhet og beredskap for samfunnskritiske teletjenester.

Øvelsene og oppfølgingen av utfallsvarslingene har medført økt fokus hos tilbyderne på sikkerhet og beredskap. Selv om PT ikke, på bakgrunn av disse aktivitetene alene, har initiert konkrete tiltak for økt sikkerhet og beredskap, anser vi disse aktivitetene som viktige i det langsiktige arbeidet PT utfører innen dette området.

PT har i 2009 pålagt en tilbyder å avklare ansvarsforholdet rundt hjelpeteknikken i et ekomanlegg.

PT fordeler midler gjort tilgjengelig over statsbudsjettet for 2009 for å øke robustheten og beredskapen i ekomsektoren. Bevilgningene for 2009 utgjorde 24,5 MNOK. I tillegg ble det overført 0,626 MNOK fra 2008 som ble benyttet i 2009. Til sammen ble det fordelt kr 25 125 931 i 2009. Midlene ble fordelt mellom tilbydere med egne ekomnett og ble benyttet til å styrke deres beredskapsorganisasjon, øke deres beredskapssevne gjennom støtte til innkjøp og drift av beredskapsmateriell, støtte til sikring av et fortifikatorisk anlegg, samt ombygginger i aksessnettet for å øke beredskapen.

PT har også i 2009 gjennomført personklarering blant annet av personell som skal ha adgang til visse ekomanlegg.

PT har i 2009 startet arbeidet med å utforme krav til hvordan visse betydningsfulle ekomanlegg skal sikres av tilbyderne. Det legges opp til at tilbyderne skal klassifisere sine ekomanlegg i klasser og at det utformes korresponderende krav til sikring. Arbeidet koordineres med arbeidet med ny objektsikkerhetsforskrift som gjøres av Forsvarsdepartementet. Kravene vil, når implementert, sikre at de mest betydningsfulle ekomanlegg vil ha adekvat sikring. PT legger opp til at kravene sendes på høring i 2010 og at endelig krav iverksettes så snart som mulig etter at høringsinnspillene er innarbeidet i forslaget. Det legges opp til rimelige overgangsregler samtidig som det er viktig å sikre at eventuelle alvorlige svakheter blir ryddet av veien så snart som mulig.

PT har, etter pålegg fra Samferdselsdepartementet og sammen med Direktoratet for Samfunnssikkerhet og Beredskap (DSB), startet arbeidet med å utarbeide forslag til regler om prioritet i mobilnettene. Et utkast til regler skal oversendes Samferdselsdepartementet medio 2010.

- synliggjøre resultater

Delmål 4.3: Post- og teletilsynet skal synliggjøre resultater av arbeidet innenfor beredskap og informasjonssikkerhet.

PT har i 2009 fulgt opp og jobbet videre med fylkesmannundersøkelsen som ble gjennomført i 2008. Funnene i arbeidet med informasjonsinnhenting er dessuten kommunisert til aktuelle fylkesmenn og formidlet til tilbyderne. Tilbyderne er gjort kjent med PTs standpunkter og prioriteringer innen dette feltet. En ugradert versjon av konklusjonene fra informasjonsinnhenting er offentliggjort på PTs hjemmeside. I forbindelse med de regionale øvelsene har det vært avholdt fagseminarer hvor PTs arbeid på dette felt har blitt kommunisert.

PT har sammenfattet tilgjengelig informasjon om pandemiberedskapen og gjort denne tilgjengelig på vår hjemmeside.

På bakgrunn av ett utfallsvarsel har PT avholdt møte med aktuelle statlige og fylkeskommunale beredskapsmyndigheter og den relevante tilbyder. Tena var kommunal ekomberedskap. PT har også deltatt i to fylkesberedskapsmøter (Nord-Trøndelag og Aust-Agder) om samme tema.

Strategisk hovedmål 5

PT skal legge til rette for bruk av elektronisk kommunikasjon og dokumentutveksling mellom tilsynet og andre myndigheter, tilbydere i markedet og mellom tilsynet og sluttbrukere.

- inngå avtaler om elektronisk dokumentutveksling

Delmål 5.1: *Post- og teletilsynet skal inngå avtaler med andre styresmakter om elektronisk dokumentutveksling.*

PT har i 2009 jobbet aktivt med å få til samarbeid og avtaler med Politidirektoratet og SD, uten å lykkes. PT hadde møte med Politidirektoratet og Politiets data- og materielltjeneste 8. mai 2009, og det var positive holdninger til å få på plass avtale som politidistriktene kunne gjøre avrop fra, men det har siden ikke vært mulig å komme videre med dette. SD er foreløpig ikke klar til å ta i bruk sikre løsninger for elektronisk dokumentutveksling, men opplyser at vi kan utveksle åpne dokumenter i pdf A-format som vedlegg til e-post.

- innføre nettbaserte skjema for datainnhenting

Delmål 5.2: *Post- og teletilsynet skal innføre nettbaserte skjema for datainnhenting og søknadshandsaming.*

PT har i 2009 startet utviklingen av nytt system for forvaltning av autorisasjoner. Systemet vil ha en nettbasert skjemaløsning for søknader via AltInn.

Nettbasert datainnsamling og utvikling av felles nordiske datadefinisjoner

Dataene fra aktørene som danner grunnlag for produksjonen av ekomstatistikken, ble tidligere hentet inn på excelark. Etter hvert som antall aktører og tjenester vokste, økte omfanget av innrapporterings skjemaene og kvalitetssikringen av dataene ble mer og mer arbeidskrevende.

For å sikre mer effektiv og sikker datainnhenting, har PT utviklet nytt fagsystem. Grunnlaget er nettbasert datainnhenting der aktørene bruker AltInn. Skjemaene for rapportering til halvårs- og helårsstatistikkene er nå tilrettelagt slik at datainnhenting blir enklere for de aktørene som har begrenset utfylling. Samtlige rapporter er nå basert på den nye typen datainnhenting.

Nordisk statistikkgruppe ble etablert i januar 2008 og alle de nordiske landene deltar aktivt. Gruppen arbeider blant annet med samordning av definisjoner av variable og utvikling av statistikkpublikasjonene. Det blir arrangert to – tre møter pr. år.

PT overtar fra januar 2010 ledelsen i gruppen. Arbeidet med utvikling av felles nordiske datadefinisjoner vil bli prioritert også fremover. Dette danner et bra grunnlag for utarbeidelse av nordisk ekomstatistikk og benchmarking mellom landene.

- øke bruken av elektroniske møtearenaer

Delmål 5.3: *Post- og teletilsynet skal øke bruken av elektroniske møtearenaer.*

I 2009 har PT gjennomført følgende konferanser med bruk av elektroniske møtearenaer. Tallene er estimater pr. avdeling. 2009 er første året hvor dette har vært målt og det er derfor ikke mulig å si noe eksakt med hensyn til økning. Det må likevel antas at det er en reell økning da det har vært rettet fokus på dette delmålet i 2009.

Antall videokonferanser	Antall telefonkonferanser	Antall webkonferanser
74	192	18

Strategisk hovedmål 6

PT skal i kraft av sin fagkompetanse, personalsammensetting og gjennom effektive interne rutiner yte god service som sakkyndig innenfor post- og teleområdet.

- holde oversikt over rekruttering fordelt på ulike faktorer

Delmål 6.1 – 6.5: Oversikt over rekruttering fordelt på geografi, formalkompetanse, erfaring, kjønn og annen etnisk bakgrunn.

Rekruttering fordelt på geografi og erfaring

Antall nyansatte i PT i 2009 var 21. Av disse var det kun én som var nyutdannet, resten hadde arbeidserfaring.

De nytilsatte ble i hovedsak rekruttert fra Sørlandet; åtte fra Lillesand, fem fra Kristiansand, to fra Grimstad og én fra Arendal. I tillegg rekrutterte vi to fra Oslo og én fra henholdsvis Trondheim, Skåtøy og Belgia.

Vi har seks ansatte med innvandrerbakgrunn.; 2 fra Polen, 2 fra Ukraina, 1 fra Irak og 1 fra Vietnam.

Formalkompetanse:

Jurister:	14 %
Økonomer:	12 %
Ingeniører:	45 %
Annen høyere utdanning:	18 %
Andre:	11 %

Kjønn

Pr 31.12.2009 var det 158 ansatte i PT, 34 % kvinner og 66 % menn. Den utvidete ledergruppen består av seks kvinner og 15 menn.

Strategisk hovedmål 7

Post- og teletilsynet skal implementere risikostyring som del av mål- og resultatstyringen.

- gjennomføre risikoanalyse

Delmål 7.1.

Post- og teletilsynet skal gjennomføre en risikoanalyse av målene i tildelingsbrevet med utgangspunkt i Senter for statlig økonomistyrings metodedokument "Risikostyring i staten" og "Hvordan få en god start på risikostyring i statlige virksomheter".

Dette er omtalt i tertialrapportene.

Annen rapportering

Tildelingsbrevet for 2009 sier at PT, i tillegg til spesifikke tema tilknyttet hovedmålene, også skal rapportere om dette: regnskapstall, avvik fra tildelt bevilgning, resultater av arbeid knyttet til krav som er fastsatt i tildelingsbrevet og om måloppnåelse og utvikling på strategiske utfordringer som er omtalt:

”Regnskapstall i samsvar med godkjent rapportering til det sentrale statsregnskapet” og ”Forklaring til avvik fra tildelt bevilgning”

Økonomi

PTs regnskap omhandler interne kostnader og inntekter målt mot årets bevilgning. Årets bevilgning er basert på tildelingsbrevet for 2009, jfr. kapittel 1380 med tilsvarende inntektskrav jfr. kapittel 4380.

Budsjett og regnskapstall er oppgitt i henhold til kontantprinsippet.

Kap. 1380 Post- og teletilsynet

Post- og teletilsynets totale bevilgning for 2009, inkludert overførte midler, for kap. 1380 er 213,6 mill. kroner og det ble regnskapsført 203,4 mill. kroner. Regnskapsbeløpet fordeler seg med 160,3 mill. kroner til driftsutgifter, 0,2 mill. kroner til flyttekostnader, 17,8 mill. kroner til større nyanskaffelser og vedlikehold og 25,1 mill. kroner til tilskudd til telesikkerhet og –beredskap. Nedenfor følger kommentarer til regnskapstallene fordelt på de ulike postene.

Post 01 Driftsutgifter

Bevilgning iht. saldert budsjett for 2009	169 100 000
Overføring fra forrige termin	0
Endring i bevilgning, jf brev fra SD av 23.09.2009, fordeling av lønnskompensasjon	618 000
Sum bevilgning	169 718 000
Regnskap	160 250 946
Mindreutgift	9 467 054
Motregnet kap. 4380, post 03	0
Motregnet kap. 4380, postene 16 og 18	3 670 317
Mindreutgift motregnet merinntekter og refusjoner	13 137 371

Av regnskapsført beløp på 160,3 mill. kr fordeler 93,4 mill. kr seg på lønn og arbeidsgiveravgift (før refusjoner), 16,0 mill. kr på reiser og lignende, 10,6 mill. kr på konsulenter, 17,5 mill. kr på kontortjenester og vedlikehold/drift maskiner, 14,7 mill. kr på drift/leie bygninger og de resterende 8,1 mill. kr på andre driftskostnader.

Mindreutgiften, korrigert for merinntekt og refusjoner utgjør 13,1 mill. kr. Dette avviket forklares med følgende:

- Lavere personalkostnader på 6,4 mill. kr
- Lavere reisekostnader på 2,1 mill. kr
- Lavere konsulenthonorar på 1,2 mill. kr
- Lavere kostnader til vedlikehold av programvare på 0,9 mill. kr
- Lavere kostnader til stillingsannonser 2,5 mill. kr

Det overføres ingen midler fra 2009 til 2010 på denne posten da bevilgningen for 2010 på post 01 anses å være tilstrekkelig. Mindreforbruket vil balanseres mot reguleringsfondet.

Post 22 Flytteutgifter, kan overføres

Bevilgning iht. saldert budsjett for 2009	0
Overført fra forrige termin	223 000
Sum bevilgning	223 000
Regnskap	222 923
Mindreutgift 2009	-77

Regnskapsført beløp på 0,2 mill. kroner utgjør lønn- og personalkostnader. PT har også i 2009 hatt flytteutgifter/omstillingskostnader utover overført bevilgning på post 22. Disse utgiftene blir nå regnskapsført under post 01 Driftsutgifter

Post 45 Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, kan overføres

Bevilgning iht. saldert budsjett for 2009	11 500 000
Overført fra forrige termin	7 000 000
Sum bevilgning	18 500 000
Regnskap	17 825 165
Mindreutgift 2009 søkes overført til 2010	674 835
Resterende mindreutgift	0

Av regnskapsført beløp på 17,8 mill. kr utgjør 2,9 mill. kr kjøp av målebil, 4,5 mill. kr instrumentkjøp, 3,1 mill. kr anskaffelser av programvare, IT- og kommunikasjonsutstyr, 7,1 mill. kr diverse investeringer og 0,2 mill. kr konsulentbruk relatert til større anskaffelser. Avviket på post 45 skyldes periodisering og ikke reelle mindreutgifter.

Det regnskapsførte beløpet er 0,7 mill. kroner lavere enn totalbevilgning inkludert overførte midler. Beløpet søkes overført til 2010.

Post 70 Tilskudd til telesikkerhet og -beredskap

Bevilgning iht. saldert budsjett for 2009	24 500 000
Overført fra forrige termin	626 000
Sum bevilgning	25 126 000
Regnskap	25 125 931
Mindreutgift 2009	-69

Post 70 er en tilskuddspost for tiltak innen telesikkerhet og beredskap. Tilskuddene tildeles ekomtilbydere for å kompensere for merkostnadene som følger av avtalte tiltak mellom Post- og teletilsynet og hver tilbyder. Dette følger av Ekomloven § 2-10, 4. ledd.

PT inngikk i 2009 avtaler med totalt tre tilbydere om ulike tiltak innen telesikkerhet og beredskap. Utbetalingen av tilskudd er i overensstemmelse med bevilget ramme for 2009.

Tilskuddsmidlene ble i 2009 bevilget til ulike sikkerhets- og beredskapsformål. Når det gjelder forpliktelser i krise- og beredskapssituasjoner, er formålet å sikre nasjonale behov for kommunikasjonsnett og -tjenester i slike situasjoner. Tilskuddet innen dette formålet gikk til å dekke de administrative merkostnadene som fulgte av forpliktelsene.

Det ble også inngått avtaler om kompensasjon av merkostnader for å opprettholde beredskapsforpliktelsene, jfr. punktet over. For å legge til rette for tilkobling av nødstrøm på utvendigmonterte tilkoblingspunkter ble det anskaffet nødstrømsaggregater, og det ble også utført en rekke tilpasninger på basestasjonsmateriell.

Til tross for satsning på nye områder innen ekomsikkerhet, fokuserer PT fremdeles på fortifikatorisk sikring. I 2009 gav PT tilskudd til EMP- oppgradering ved ett av Telenors fjellanlegg.

Kap. 4380 Post- og teletilsynet

Bevilgning iht. saldert budsjett for 2009	170 600 000
Endring i bevilgning, jf brev fra SD av 23.09.2009, Fordeling av lønnskompensasjon	618 000
Sum bevilgning	171 218 000
Regnskap (inkl. adm. av 5-sifret nummerforvaltning og refusjoner)	164 089 616
Mindreinntekt	7 128 384

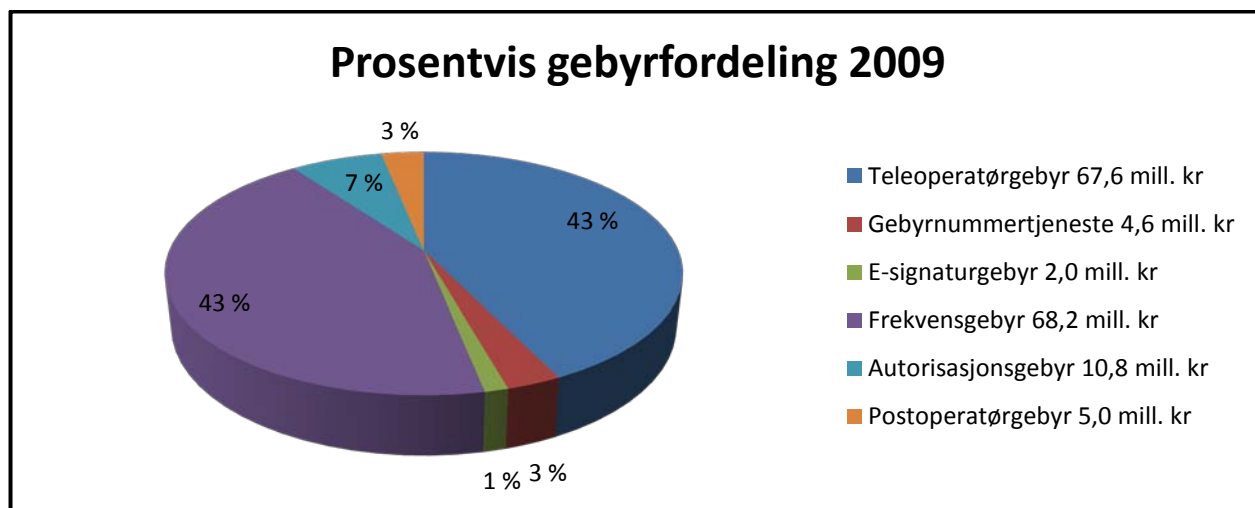
Post- og teletilsynet har i 2009 inntektsført 164,1 mill. kroner på dette kapitlet. Inkludert i regnskapsført beløp er 2,5 mill. kroner som er tilsynets administrative kostnader for 5-sifret nummerforvaltning. Nedenfor følger kommentarer til inntektene fordelt på poster.

Post 01 Diverse avgifter og gebyrer

Bevilgning iht. saldert budsjett for 2009	170 600 000
Endring i bevilgning, jf brev fra SD av 23.09. 2009, fordeling av lønnskompensasjon	618 000
Sum bevilgning	171 218 000
Regnskap 2009 inkludert adm. av 5-sifret nummerforvaltning	160 419 299
Mindreinntekt	10 798 701

Posten omfatter innbetalte gebyrer og avgifter til PT og utgjør 160,4 mill. kr. 2,5 mill. kr av dette gjelder administrasjon av 5-sifret nummerforvaltning. På denne posten utgjør tap på fordringer 1,2 mill. kr. Dette skyldes en gammel fordring (0,8 mill. kr) som nå er avskrevet iht skriv fra bobestyrer. Mindreinntekten på 10,8 mill. kr er ellers i hovedsak knyttet til planen om nedbygging av reguleringsfondet, jf nedenfor.

Gebyrene fordeler seg av totalen på følgende måte:

Post 16 Refusjon foreldrepenger

Bevilgning iht. saldert budsjett for 2009	0
Regnskap 2009	1 695 559
Merinntekt	1 695 559

Merinntekten gjelder refusjon av foreldrepenger regnskapsført i 2009.

Post 18 Refusjon sykepenger

Bevilgning iht. saldert budsjett for 2009	0
Regnskap 2009	1 974 758
Merinntekt	1 974 758

Merinntekten gjelder refusjon av sykepenger regnskapsført i 2009.

Post 51 Til reguleringsfondet

IB pr. 01.01.09	54 094 084
Overføring til reguleringsfondet	2 338 505
UB pr. 31.12.2009	56 432 590

I 1992 ble reguleringsfondet for Post- og teletilsynet opprettet. Fondet er et hjelpemiddel for å kompensere for tilfeldige inntekts- eller utgiftsvariasjoner slik at kravet om full kostnadsdekning kan tilfredsstilles uten store gebyrendringer i det enkelte år. Overføringen til fondet er innenfor fullmakten på 10 mill. kroner.

Reguleringsfondet var ved inngangen til 2009 på 54,1 mill. kroner. I henhold til St.prp. nr. 24 (2008-2009) er intensjonen at fondet gradvis skal nedtrappes. På grunn av mindreforbruk på post 01, samt refusjoner fra Nav ble ikke dette mulig i 2009.

Saldoen på reguleringsfondet pr. 31.12.2009 blir da 56,4 mill. kroner.

Sum inntekter kap. 4380, postene 01-18	164 089 616
Sum utgifter kap. 1380, postene 01 og 45	178 076 111
Inntektsunderskudd før overføringer	-13 986 495
Overført fra 2008 post 01	0
Overført fra 2008 post 45	7 000 000
Finansiering av radiostøykontrollen	10 000 000
Inntektsoverskudd	3 013 505
Søkes overført til 2010, kap. 1380, post 01	
Søkes overført til 2010, kap. 1380, post 45	675 000
Til reguleringsfondet	2 338 505

Kap. 5583 post 70 5-sifret nummerserie – forvaltning

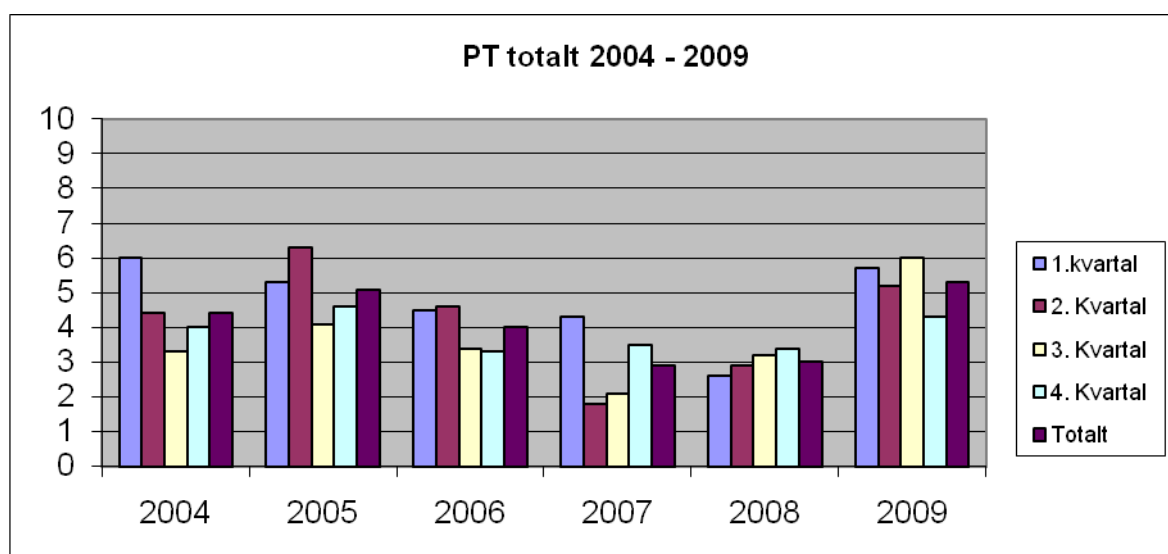
5-sifret nummerserie forvaltning eks 2,5 mill. overført til post 01	21 534 475
---	------------

PT administrerer ordningen med 5-sifret nummerforvaltning. Fra dette kapitlet er det overført 2,5 mill. kroner til kap. 4380, post 01 som gjelder refusjon for administrasjon av ordningen.

Administrative forhold

Sykefraværutvikling, tall i prosent

Årstall	1.kvartal	2. Kvartal	3. Kvartal	4. Kvartal	Totalt
2004	6	4,4	3,3	4	4,4
2005	5,3	6,3	4,1	4,6	5,1
2006	4,5	4,6	3,4	3,3	4
2007	4,3	1,8	2,1	3,5	2,9
2008	2,6	2,9	3,2	3,4	3
2009	5,7	5,2	6	4,3	5,3

*”Rapportering om resultater i samsvar med krav som er gitt i tildelingsbrevet”
og ”Utgreiing om måloppnåelse og om utvikling på strategiske utfordringer
som er omtalt i tildelingsbrevet”*

Symmetriske priser for terminering i fastnett

Lyse Tele AS (Lyse, nå Altibox) er utpekt som tilbyder med sterk markedsstilling i markedet for terminering i eget fastnett (tidligere marked 9) og er bl.a. pålagt å ha ”rimelig” termineringspris. Dette er samme prisregulering som alle andre mindre tilbydere av terminering i fastnett er pålagt. I henhold til PTs vedtak innebærer kravet at prisene skal ta utgangspunkt i Telenors termineringspriser i fastnett, men kan avvike noe dersom spesielle forhold skulle tilsi det. Slike forhold kan bl.a. være relatert til kostnadsnivået for tilbyderens nett, balansen i trafikkstrømmer til/fra de respektive sluttkundene og hvor lang tid som har gått siden tilbyderen ble etablert i markedet. Avvik må kunne begrunnes og dokumenteres.

Ettersom Lyses termineringspris lå ca 100 % over Telenors regulerte pris, ba PT Lyse om å dokumentere grunnlaget for en høyere termineringspris enn Telenor. Basert på den fremlagte informasjonen konkluderte PT med at Lyse ikke kunne begrunne og dokumentere forhold som tilsier at selskapet skal kunne avkreve høyere termineringspris enn Telenor. PT fattet derfor 3. april 2009 vedtak om at Lyse måtte redusere egen termineringspris til samme

nivå som Telenor innen 1. juli 2009. Lyse påklaget vedtaket 22. april og ba om at vedtaket skulle gis utsatt iverksettelse. SD avslo anmodningen om utsatt iverksettelse og stadfestet 17. november 2009 PTs vedtak om reduserte termineringspriser for Lyse.

PT har i 2007 og 2008 fattet tilsvarende vedtak overfor Get, Hafslund, TDC, Telio og Ventelo, som alle hadde vesentlig høyere termineringspris enn Telenor. Etter vedtaket mot Lyse har nå alle tilbydere av terminering i fastnett termineringspriser som ligger på samme nivå som Telenors priser, i tråd med kravet om symmetri i termineringspriser som fremkommer i EU-kommisjonens anbefaling om regulering av termineringspriser.

Oppdatering og utvikling av LRIC-modeller

LRIC-modellen for terminering i mobilmarkedet

PT gjennomførte i 2009 en oppdatering av LRIC modellen for terminering i mobilmarkedet (nye marked 7, gamle marked 16) for blant annet å hensynta 3G teknologi. Etter en anbudsrunde ble Analysys Mason tildelt oppdraget. Det ble avholdt et første industrigruppemøte 19. februar 2009, bilaterale møter med aktørene i august 2009 og et siste industrigruppemøte 24. november 2009.

Datainnsamling fra Telenor, NetCom, Tele2, Network Norway og MVNO'er startet ved utsendelse av spørsmål 20. februar 2009. Fristen for datainnsamlingen var 30. mars 2009 for etterspørsels- og nettverksdata og 4. mai 2009 for kostnadsdata. Prinsippnotat, utkast til modell, modelldokumentasjon og oppdatert WACC-resultater (avkastningskrav) fra professor Thore Johnsen ble sendt på nasjonal høring ved PTs brev av 15. juni 2009, med svarfrist 7. september 2009. Den enkelte aktør fikk sin modell til høring. En modell for en tredje nettverksoperatør og en generisk MVNO-modell ble sendt alle relevante aktører. Det kom inn høringssvar fra Telenor, NetCom, Tele2, TDC og Ventelo. Høringssvarene gjaldt både prosessen; særlig at prinsippnotat og modell ble sendt på høring samtidig; forhold som gjelder prisreguleringen og forhold ved modellutkastene.

Endelig prinsippnotat, modeller og modelldokumentasjon og WACC-resultat ble gjort tilgjengelig for aktørene 1. desember 2009. Aktørene vil få anledning til å kommentere på dette i forbindelse med nasjonal høring av varsel om vedtak i nye marked 7.

Den oppdaterte modellen omfatter 3G-teknologi og beregninger for en tredje nettverksoperatør. Øvrige endringer fra forrige modell er oppdatering av variablene i modellen vedrørende markedsutvikling og pristrender siden 2006. I modellen beregnes ulike LRIC-resultater: LRAIC⁺⁺⁺, LRAIC og ren LRIC, Mens de to førstnevnte henspeiler på om businessoverhead og felleskostnader er inkludert, er beregningen av ren LRIC basert på anbefalingen fra EU-kommisjonen vedrørende den rene inkrementelle kostnaden ved terminering i mobilnett.

Alle tre beregningsmåter viser resultater som ligger betydelige under 0,50 kroner som er den regulerte termineringsprisen for NetCom og Telenor ved utgangen av 2010.

LRIC-modeller for fastnett

PT er i gang med utvikling av LRIC modeller for fastnett, dvs. terminering og originering i fastnett, marked 2-3 (tidligere marked 8-9) og LLUB-markedet (full og delt tilgang til faste aksessnett, marked 4, tidligere marked 11). Etter en anbudsrunde ble Analysys Mason valgt som konsulent.

Det utvikles en generisk modell for en aktør av Telenors størrelse, en modell for Telenor, generiske modeller for ulike typer alternative aktører (i marked 2-3), samt en modul for samlokalisering. Videre utvikles det en generisk NGN modell (marked 2-3) og en generisk NGA modell (marked 4) for en aktør av Telenors størrelse. For marked 3 beregnes to ulike LRIC-resultater: LRAIC(+) og ren LRIC, Mens den førstnevnte henspeiler på om businessoverhead og felleskostnader er inkludert, er beregningen av ren LRIC basert på

anbefalingen fra EU-kommisjonen vedrørende den rene inkrementelle kostnaden ved terminering i fastnett. For marked 2 og 4 beregnes LRAIC(+).

Det første industrigruppemøte ble avholdt 18. juni 2009. I etterkant av dette møte ble et utkast til prinsippnotatet sendt ut til høring og PT mottok innspill på utkastet fra Telenor, Altibox og TDC. I slutten av august ble det sendt ut dataforespørsel til et utvalg av aktørene og i den forbindelsen ble det også avholdt bilaterale aktørmøter. PT har mottatt svar på dataforespørselene fra Telenor, Altibox, TDC og Tele2.

Det andre industrigruppemøte vil bli avholdt 3. februar 2010. Her vil industrien få presentert endelige prinsippnotat samt utkast til modell for marked 2-3.

Den opprinnelige planen var å utvikle LRIC modell for disse markedene i parallell, med ferdigstilling våren 2010. Etter innspill fra Telenor om at datainnsamlingen var svært omfattende, ble det utarbeidet en oppdatert fremdriftsplan, hvor modellen for marked 2-3 ferdigstilles våren 2010 og modellen for marked 4 ferdigstilles sensommer / tidlig høst 2010

Vedtakene i marked 4 og marked 5

PT fattet 3. april 2009 nye vedtak om utpeking av tilbyder med sterk markedsstilling og ileggelse av særskilte forpliktelser i grossistmarkedet for full og delt tilgang til faste aksessnett (LLUB-markedet) og grossistmarkedet for tilgang for levering av bredbåndtjenester, herunder bitstrømstilgang (Bredbåndsaksessmarkedet).

Når det gjelder LLUB-markedet, er dette videreført som marked 4 i ESAs reviderte Anbefaling (tidligere marked 11). ESA har definert dette markedet på følgende måte: “*4. Wholesale (Physical) network infrastructure access (including shared or fully unbundled access) at a fixed location.*” Dette innebærer en utvidelse av det relevante produktmarkedet sammenlignet med den opprinnelige Anbefalingen ettersom markedsdefinisjonen ikke lenger er begrenset til kobberaksessnettet. Videre er markedet for Bredbåndsaksess fortsatt blant de markeder som ESA har identifisert som relevante produktmarkeder for ex-ante regulering. Etter PTs vurdering innebærer ikke ESAs nye definisjon av marked 5 noen materielle endringer i forhold til ESAs tidligere Anbefaling.

Telenor ble funnet å ha sterk markedsstilling i begge markedene, bl.a. basert på markedsandeler (ca. 82 % i marked 4 og ca. 59 % i marked 5, målt etter antall aksesser i 1. halvår 2008).

Telenor ble ilagt følgende forpliktelser når det gjelder det kobberbaserte aksessnettet i marked 4: tilgang, prisregulering; pristak på 95 kroner for full tilgang (som er en reduksjon fra 105 kroner i forrige vedtak), for delt tilgang med utgangspunkt i prisen for full tilgang, og med utgangspunkt i prinsippet om kostnadsorientering for øvrige tjenester inkl. samlokalisering; kostnadsregnskap, ikke-diskriminering og offentliggjøring og standardtilbud, inkl. offentliggjøring av KPI'er. Telenor ble ikke ilagt forpliktelser for andre aksesssteknologier, men er forpliktet til å tilby tilgang til føringsveier (grøfter, rør, etc.), uavhengig av aksesssteknologi.

Telenor ble ilagt følgende forpliktelser i marked 5: tilgang, prisregulering for samlokalisering med utgangspunkt i prinsippet om kostnadsorientering, ikke-diskriminering, offentliggjøring og standardtilbud og regnskapsmessig skille.

PTs vedtak ble påklaget til Samferdselsdepartementet (SD) av Tele2 (senere trukket), TDC og Ventelo. Klagene gjaldt hovedsakelig prisreguleringen i marked 4, manglende regulering av andre teknologier enn kobber i marked 4 og manglende prisregulering i marked 5. Klagene ble oversendt SD 10. juni 2009 og SD stadfestet PTs vedtak i sitt vedtak av 17. november 2009.

www.finnsenderen.no

PT utarbeidet i 2009 kravspesifikasjoner for en webbasert tjeneste som i første omgang skal vise hvor basestasjonene for mobilsystemene er. Konkurransesgrunnlaget ble publisert 15. mai, og frist for innlevering av tilbud var 25. juni. PT arrangerte et møte med mobiloperatørene for å orientere om våre planer for denne tjenesten, og ta imot kommentarer og innspill til hvordan man kunne gjøre tjenesten best mulig. Da fristen for innlevering av tilbud gikk ut hadde vi fått inn 14 tilbud. Firmaet Bouvet AS ble valgt som leverandør av selve applikasjonen.

Firmaet NSA ble valgt som driftsleverandør. Driften av tjenesten var ikke en del av den utlyste konkurransen med forhandlinger.

Bouvet AS leverte applikasjonen i henhold til prosjektplan og tjenesten, og tjenesten vil være tilgjengelig for publikum i løpet av februar 2010.

Utlysning og tildeling av EU-harmoniserte nummer for hjelpe- og krisetelefoner

I 2009 tildelte PT 116 111- *Hjelpelinje for barn* til Kristiansand kommune og 116 123- *Krisetelefon* til Mental Helse. 116 000 *Krisetelefon for og om savnede barn* fikk ingen søkere.

Numrene skal være gratis å ringe for brukerne og PT har bistått bransjen i valg av avregningsprinsipper. Bransjen har innført en pilotperiode frem til oktober 2010 hvor samtalene nulltakseres i alle ledd i verdikjeden. Når denne perioden er over vil man vurdere om nulltaksering skal videreføres, eller om reversert taksering skal innføres.

12-sifret nummerserie for maskin-til-maskin kommunikasjon

Maskin-til-maskin (M2M) serien på 12-siffer begynner på 58 og skal avlaste nummerseriene for mobiltelefoni. PT har 2009 arbeidet sammen med bransjen for å avklare problemstillinger knyttet til bruksområde, valg av nett, idriftsetningstidspunkt og portabilitet. PT bidrar internasjonalt med de erfaringer som gjøres.

Informasjonsinnhenting og analyse:

Informasjonsinnhenting og analysen relatert til sikkerhet og beredskap har i 2009 fokusert på hvorvidt sentrale ekomanlegg/-utstyr er lokalisert innenfor samme geografiske område. Arbeidet avdekket at enkelte områder utpeker seg som lokaliseringsområder for sentrale ekomanlegg/-utstyr fra flere tilbydere. Arbeidet har ikke avdekket særskilte sårbarheter, men PT vil følge opp aktuelle klynger ytterligere i 2010.

PT-intern øvelse 2009

I tråd med PTs krise- og beredskapsplan ble det avholdt en intern øvelse i 2009 hvor de fleste avdelinger ble øvet. Det overordnede scenario var likviditetsproblemer med etterfølgende konkurs hos en stor tilbyder med egen infrastruktur. Øvelsen involverte ikke eksterne aktører, men deres funksjoner ble ivaretatt av interne spillceller. Erfaringene fra øvelsen var at PT kan håndtere slike scenarioer, men øvelsen avdekket behov for mindre tilpasninger i PTs krise- og beredskapsplanverk.

Nettnøytralitet

Målet med nettnøytraliteten er å sikre at Internett utgjør en åpen og ikke-diskriminerende plattform for alle former for kommunikasjon og innholdsdistribusjon. PT publiserte i februar norske retningslinjer for nettnøytralitet. Retningslinjene er utarbeidet av en arbeidsgruppe ledet av PT med deltakere fra internettilbydere, innholdsleverandører, bransjeorganisasjoner og forbrukermyndigheter.

De fleste større aktører (totalt 14) har i løpet av 2009 sluttet seg til retningslinjene. PT har gjennom hele året vært aktive på konferanser, i media og i møter hos tilbyderne for å

forankre og gjøre retningslinjene kjent. Etter at retningslinjene ble vedtatt, har ikke PT registrert hendelser som indikerer brudd på retningslinjene blant de norske tilbyderne. Retningslinjene for nettnøytralitet har også vakt interesse internasjonalt og PT har som følge av arbeidet blitt utpekt til å lede en arbeidsgruppe i ERG om nettnøytralitet i 2010.

Bredbåndskartlegging

På oppdrag fra PT utarbeidet Teleplan en kartlegging av bredbåndsdekningen i Norge, med fokus på tilgjengelig kapasitet og valgfrihet for brukerne. Dataene foreligger på fylkesnivå og viser til dels store forskjeller i tilgjengelig hastighet. Mange har tilgang til betydelig høyere bredbåndskapasitet enn den de faktisk velger å abonnere på. Undersøkelsen ble lagt fram på en egen pressekonferanse 18.mars, og førte til svært mange oppslag i media.

I samarbeid med SD og Fornyingsdepartementet (FAD) har PT gitt faglig bistand til ytterligere kartlegging av bredbåndsdekningen i 2009.

Nettfart.no

PT har i 2009 arbeidet med realisering av en ikke-kommersiell hastighetsmåler (Nettfart.no). Nettfart.no skal være et verktøy for forbrukere til å sjekke faktisk levert kapasitet opp mot det som markedsføres. I utviklingen av tjenesten har PT samarbeidet tett med Universitetet i Oslo, som ivaretar Internettknutepunktet NIX. NTNU i Trondheim har evaluert teknologien som tjenesten bygger på. Bransjen og media har vist stor interesse for den kommende tjenesten. Lansering blir vinteren 2010.

Teknisk markedskontroll

PT har i 2009 arbeidet med effektivisering og videreutvikling av den tekniske markedskontrollen. Dette gjelder både utstyrskontroll og kontroll av ekomnett. En ny to-års rammeavtale om kjøp av laboratorietjenester er inngått. Dette har gitt en vesentlig reduksjon av kostnadene for utstyrsmålinger. NEMKO AS vant kontrakten i konkurranse med APPLICA Consulting AS. Det er også gjennomført forbedringer i saksbehandling, korrespondanse og kommunikasjon med aktørene.